

Bruxelles, 19. lipnja 2018.
(OR. en)

9702/18

Međuinstitucijski predmet:
2018/0156 (NLE)

AVIATION 83
RELEX 508
CHINE 8

ZAKONODAVNI AKTI I DRUGI INSTRUMENTI

Predmet: Sporazum o sigurnosti civilnog zrakoplovstva između Europske unije i Vlade
Narodne Republike Kine

SPORAZUM
O SIGURNOSTI CIVILNOG ZRAKOPLOVSTVA
IZMEĐU EUROPSKE UNIJE
I VLADE NARODNE REPUBLIKE KINE

VLADA NARODNE REPUBLIKE KINE

dalje u tekstu „stranke”,

PREPOZNAJUĆI stalni trend prema multinacionalnom projektiranju, proizvodnji i kretanju aeronautičkih proizvoda civilnog zrakoplovstva,

ŽELEĆI promicati sigurnost civilnog zrakoplovstva, kvalitetu okoliša i usklađenost s okolišem te olakšati slobodno kretanje aeronautičkih proizvoda civilnog zrakoplovstva,

ŽELEĆI poboljšati suradnju i povećati učinkovitost u pitanjima povezanim sa sigurnošću civilnog zrakoplovstva,

UZIMAJUĆI U OBZIR da njihova suradnja može pozitivno doprinijeti poticanju bolje međunarodne usklađenosti standarda i postupaka,

UZIMAJUĆI U OBZIR moguće smanjenje gospodarskog opterećenja za zrakoplovnu industriju nametnutog suvišnim tehničkim inspekcijskim pregledima, evaluacijama i ispitivanjima,

PREPOZNAJUĆI da se recipročnim prihvaćanjem nalazâ o sukladnosti i certifikata mora jamčiti usklađenost s primjenjivim tehničkim propisima ili standardima koji su jednakovrijedni jamstvima koja pružaju postupci vlastite stranke,

PREPOZNAJUĆI da je za svako takvo recipročno prihvaćanje također potrebno stalno povjerenje svake stranke u pouzdanost postupaka utvrđivanja sukladnosti druge stranke u svim područjima obuhvaćenima Sporazumom,

PREPOZNAJUĆI želju stranaka za regulatornom suradnjom u području sigurnosti civilnog zrakoplovstva i ispitivanja utjecaja na okoliš i certifikata na temelju stalne komunikacije i uzajamnog povjerenja,

PREPOZNAJUĆI obveze stranaka na temelju bilateralnih, regionalnih i multilateralnih sporazuma koji se odnose na sigurnost civilnog zrakoplovstva i usklađenost s okolišem,

SPORAZUMJELE SU SE KAKO SLIJEDI:

ČLANAK 1.

Ciljevi

Ciljevi ovog Sporazuma su:

- (a) omogućiti recipročno prihvaćanje nalazâ o sukladnosti i certifikata koje su izdala nadležna tijela stranaka kako je predviđeno u prilogima ovom Sporazumu;
- (b) olakšati multinacionalnu dimenziju industrije civilnog zrakoplovstva;
- (c) olakšati i promicati slobodno kretanje aeronautičkih proizvoda civilnog zrakoplovstva i aeronautičkih usluga civilnog zrakoplovstva;
- (d) promicati suradnju radi postizanja visoke razine sigurnosti civilnog zrakoplovstva i usklađenosti s okolišem.

ČLANAK 2.

Definicije

Za potrebe ovog Sporazuma, primjenjuju se sljedeće definicije:

- (a) „odobrene organizacije” znači svaka pravna osoba koju je nadležno tijelo jedne od stranaka ovlastilo za ostvarivanje privilegija povezanih s predmetom koji je obuhvaćen područjem primjene ovog Sporazuma;
- (b) „certifikat” znači svako odobrenje, dozvola ili drugi dokument koji je izdan kao oblik priznavanja usklađenosti aeronautičkog proizvoda civilnog zrakoplovstva, organizacije ili osobe s primjenjivim zahtjevima koji proizlaze iz mjerodavnog zakonodavstva dotične stranke;
- (c) „aeronautički proizvod civilnog zrakoplovstva” znači svaki civilni zrakoplov, motor zrakoplova, propeler ili podsklop zrakoplova, uređaj ili dio, ugrađen ili namijenjen za ugradnju u njih;
- (d) „nadležno tijelo” znači državna agencija ili državni subjekt koje je stranka za potrebe ovog Sporazuma imenovala za ostvarivanje zakonskog prava na procjenu usklađenosti i praćenje upotrebe aeronautičkih proizvoda civilnog zrakoplovstva, usluga, operacija ili certifikata civilnog zrakoplovstva u okviru nadležnosti jedne stranke te koje može poduzeti mjere osiguravanja provedbe propisa radi osiguravanja njihove sukladnosti s primjenjivim pravnim zahtjevima u okviru nadležnosti te stranke;

- (e) „imenovani predstavnici” znači svaka pravna ili fizička osoba ovlaštena zakonom za provedbu procjene usklađenosti i utvrđivanje nalazâ u ime Uprave za civilno zrakoplovstvo Kine;
- (f) „praćenje” znači povremeni nadzor koji provodi nadležno tijelo radi utvrđivanja trajne usklađenosti s odgovarajućim primjenjivim pravnim zahtjevima;
- (g) „tehnički predstavnik” za Vladu Narodne Republike Kine znači Uprava za civilno zrakoplovstvo Kine (CAAC), a za Europsku uniju Europska agencija za sigurnost zračnog prometa (EASA).

ČLANAK 3.

Područje primjene

1. Područje suradnje na temelju ovog Sporazuma uključuje sljedeća područja:
 - (a) svjedodžbe plovidbenosti i praćenje aeronautičkih proizvoda civilnog zrakoplovstva;
 - (b) ispitivanje utjecaja na okoliš i certifikati aeronautičkih proizvoda civilnog zrakoplovstva;
 - (c) certificiranje i praćenje projektnih i proizvodnih organizacija;

- (d) certificiranje i praćenje organizacija za održavanje;
- (e) licenciranje i osposobljavanje osoblja;
- (f) operacije zrakoplova;
- (g) usluge u zračnom prometu i upravljanje zračnim prometom i
- (h) druga područja obuhvaćena prilogima Konvenciji o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu, potpisanoj u Chicagu 7. prosinca 1944. („Konvencija”).

2. Za pitanja u okviru područja primjene ovog Sporazuma stranke sastavljaju priloge i povezane provedbene postupke u kojima se opisuju uvjeti i metode za recipročno prihvaćanje nalazâ o sukladnosti i certifikatâ, među ostalim prijelazne odredbe kada je to potrebno, ako su se složile da su njihovi standardi, pravila, prakse, postupci i sustavi civilnog zrakoplovstva u dovoljnoj mjeri jednakovrijedni ili kompatibilni da omogućuju prihvaćanje certifikatâ i nalazâ o sukladnosti, koje je jedna stranka izdala u ime druge, s dogovorenim standardima. Tehničke razlike između sustava civilnog zrakoplovstva stranaka obrađuju se u prilogima.

ČLANAK 4.

Opće obveze

1. Svaka stranka prihvaća nalaze o sukladnosti i certifikate koje su izdala nadležna tijela druge stranke u skladu s uvjetima utvrđenima u prilogima ovom Sporazumu, među ostalim u prijelaznim odredbama kada je to potrebno, koji čine njegov sastavni dio.
2. Osim kako je navedeno u prilogima ovom Sporazumu, ovaj se Sporazum ne tumači kao da podrazumijeva recipročno prihvaćanje ili priznavanje standarda ili tehničkih propisa stranaka.
3. Nalazi imenovanih predstavnika ili odobrenih organizacija koji su prema primjenjivom zakonodavstvu stranaka ovlašteni donositi jednake nalaze kao nadležno tijelo imaju, za potrebe ovog Sporazuma, jednaku valjanost kao nalazi nadležnog tijela.
4. Stranke osiguravaju da su njihova nadležna tijela i dalje sposobna ispunjavati svoje dužnosti na temelju ovog Sporazuma, uključujući njegove priloge.
5. Kako bi se osiguralo stalno povjerenje stranaka u pouzdanost postupaka utvrđivanja sukladnosti druge stranke, svaki tehnički predstavnik može sudjelovati u unutarnjim aktivnostima osiguranja kvalitete druge stranke, u skladu s postupcima utvrđenima u prilogima ovom Sporazumu.

ČLANAK 5.

Očuvanje regulatorne ovlasti i zaštitnih mjera

1. Ništa u ovom Sporazumu ne tumači se u smislu da ograničava ovlast stranke da:
 - (a) zakonodavnim, regulatornim i administrativnim mjerama odredi razinu zaštite koju smatra primjerenom za sigurnost, okoliš i neke druge aspekte s obzirom na rizike unutar područja primjene ovog Sporazuma;
 - (b) poduzme sve primjerene i hitne mjere kad god postoji opravdani rizik da proizvod, usluga ili aktivnost unutar područja primjene ovog Sporazuma može:
 - i. ugroziti zdravlje ili sigurnost osoba ili okoliš;
 - ii. nije u skladu s primjenjivim zakonodavnim, regulatornim ili administrativnim mjerama te stranke ili
 - iii. na drugi način ne ispunjava neki zahtjev unutar područja primjene Priloga ovom Sporazumu koji se primjenjuje.

2. Kada bilo koja stranka poduzima mjere u skladu sa stavkom 1. ovog članka, pisanim putem u roku od 15 radnih dana od poduzimanja tih mjera o tome obavješćuje drugu stranku i navodi razloge za poduzimanje mjera.

3. Mjere poduzete na temelju ovog članka stranke ne smiju razumjeti niti tumačiti kao povredu odredaba ovog Sporazuma.

ČLANAK 6.

Komunikacija

1. Prilikom potpisivanja ovog Sporazuma stranke jednu drugu obavješćuju o relevantnim kontaktnim točkama za provedbu ovog Sporazuma.

2. Sve obavijesti između stranaka i/ili nadležnih tijela povezane s provedbom ovog Sporazuma na engleskom su jeziku.

3. Svaka stranka obavješćuje drugu stranku o svojem nadležnom tijelu ili nadležnim tijelima.

ČLANAK 7.

Regulatorna suradnja, uzajamna pomoć i transparentnost

1. Svaka stranka osigurava da je druga stranka obaviještena o svim njezinim relevantnim zakonima, propisima, standardima i zahtjevima, kao i o sustavu za izdavanje certifikata.
2. Stranke se međusobno obavješćuju o predloženim znatnim revizijama njihovih relevantnih zakona, propisa, standarda i zahtjeva kao i njihovih sustava za izdavanje certifikata ako te revizije mogu utjecati na ovaj Sporazum. U mjeri u kojoj je to moguće stranke jedna drugoj pružaju mogućnost slanja primjedbi na te revizije i na odgovarajući način uzimaju u obzir te primjedbe.
3. Tehnički predstavnici mogu razviti postupke o regulatornoj suradnji unutar područja primjene ovog Sporazuma.
4. U svrhu provedbe istraga i rješavanja sigurnosnih pitanja stranke jedna drugoj mogu dopustiti da kao promatrači sudjeluju u nadzornim aktivnostima druge stranke kako je navedeno u odgovarajućem Prilogu.
5. U svrhu nadzora i inspekcijskih pregleda nadležna tijela svake stranke pomažu nadležnim tijelima druge stranke s ciljem ostvarivanja neometanog pristupa reguliranim subjektima pod svojom nadležnošću.

ČLANAK 8.

Razmjena sigurnosnih informacija

Ne dovodeći u pitanje odredbe članka 10. i podložno svojem primjenjivom zakonodavstvu stranke su suglasne:

- (a) na zahtjev i pravodobno jedna drugoj pružati informacije dostupne njihovim tehničkim predstavnicima o nesrećama, ozbiljnim nezgodama ili događajima u vezi s proizvodima, uslugama ili aktivnostima obuhvaćenima priložima ovom Sporazumu i
- (b) razmjenjivati druge sigurnosne informacije u skladu s postupcima koje su razvili tehnički predstavnici.

ČLANAK 9.

Suradnja u aktivnostima osiguravanja provedbe propisa

Stranke su suglasne, podložno primjenjivim zakonima i propisima, na zahtjev i podložno raspoloživosti potrebnih resursa, s pomoću tehničkih predstavnika ili nadležnih tijela pružati uzajamnu suradnju i pomoć tijekom istraga ili postupaka osiguravanja provedbe propisa unutar područja primjene ovog Sporazuma. Osim toga, stranke se odmah uzajamno obavješćuju o svakoj istrazi koja se tiče zajedničkih interesa.

ČLANAK 10.

Povjerljivost te zaštita vlasničkih podataka i informacija

1. Svaka stranka je suglasna, podložno eventualnim ograničenjima svojeg zakonodavstva, štiti povjerljivost podataka i informacija koje je na temelju ovog Sporazuma dobila od druge stranke.
2. Posebice, stranke podložno svojim zakonodavstvima ne smiju trećoj strani, uključujući javnost, otkriti niti dopustiti nadležnom tijelu da otkrije trećoj strani, uključujući javnost, bilo kakve podatke i informacije koje su primile jedna od druge na temelju ovog Sporazuma, koji predstavljaju poslovne tajne, intelektualno vlasništvo, povjerljive poslovne ili financijske informacije, vlasničke podatke ili informacije koje se odnose na istragu koja je u tijeku. U tu se svrhu takvi podaci i informacije smatraju povjerljivima, vlasničkim podacima i informacijama ili poslovnom tajnom i jasno se označavaju kao takvi, prema potrebi.
3. Stranka ili nadležno tijelo pri dostavljanju podataka i informacija drugoj stranci ili nadležnom tijelu druge stranke može označiti dijelove podataka i informacija koji smatra izuzetima od otkrivanja.
4. Ako se stranka ne slaže s time da je druga stranka označila dostavljene podatke i informacije kao povjerljive, vlasničke podatke i informacije ili poslovnu tajnu, stranka koja je izrazila neslaganje s označivanjem zahtijeva savjetovanje s drugom strankom u skladu s odredbama članka 15. radi rješavanja tog pitanja.

5. Svaka stranka poduzima sve razumne mjere opreza potrebne kako bi se od neovlaštenog otkrivanja zaštitili podaci i informacije dobiveni na temelju ovog Sporazuma.

6. Stranka koja dobiva podatke i informacije od druge stranke na temelju ovog Sporazuma ne stječe nikakva vlasnička prava na intelektualnom ili industrijskom vlasništvu zbog toga što ih je primila od druge stranke.

ČLANAK 11.

Zajednički odbor stranaka

1. Osniva se zajednički odbor koji čine predstavnici obje stranaka. Zajednički odbor odgovoran je za djelotvorno funkcioniranje Sporazuma i sastaje se redovito radi evaluacije djelotvornosti njegove provedbe.

2. Zajednički odbor može razmotriti svako pitanje koje se odnosi na funkcioniranje i provedbu ovog Sporazuma. Posebno je odgovoran za:

- (a) rješavanje pitanja povezanih s primjenom i provedbom ovog Sporazuma, uključujući njegove priloge;
- (b) razmatranje načina za poboljšavanje funkcioniranja Sporazuma i davanje, prema potrebi, preporuka strankama radi izmjene ovog Sporazuma u skladu s člankom 17.;

- (c) donošenje izmjena priloga;
 - (d) koordiniranje razvoja i donošenja novih priloga u skladu s člankom 17. i
 - (e) donošenje, prema potrebi, radnih postupaka o regulatornoj suradnji i transparentnosti za sve aktivnosti iz članka 3.
3. Zajednički odbor sastavlja i donosi vlastiti poslovnik.

ČLANAK 12.

Naknada troškova

Svaka stranka nastoji osigurati da sve naknade ili troškovi koje je tehnički predstavnik odredio pravnoj ili fizičkoj osobi čije su aktivnosti regulirane ovim Sporazumom budu pravedne, razumne i razmjerne pruženim uslugama i da ne predstavljaju prepreku trgovini.

ČLANAK 13.

Drugi sporazumi

1. Osim ako je drukčije navedeno u prilogima ovom Sporazumu, obveze sadržane u sporazumima koje je bilo koja od stranaka sklopila s trećom zemljom koja nije stranka ovog Sporazuma ne obvezuju drugu stranku ovog Sporazuma.
2. Stupanjem ovog Sporazuma na snagu on zamjenjuje sve bilateralne sporazume o sigurnosti zračnog prometa ili dogovore između Vlade Narodne Republike Kine i država članica Europske unije o svim pitanjima obuhvaćenima ovim Sporazumom u odnosu na koja se postupilo u skladu s odredbama članka 3.
3. Stupanjem ovog Sporazuma na snagu tehnički predstavnici poduzimaju potrebne mjere za izmjenu ili otkazivanje, prema potrebi, ranijih dogovora između njih.
4. Podložno stavku 2. ovog članka, ovaj Sporazum ne utječe na prava i obveze stranaka na temelju bilo kojeg drugog međunarodnog sporazuma.

ČLANAK 14.

Primjena

1. Ovaj se Sporazum primjenjuje, s jedne strane, na regulatorni sustav civilnog zrakoplovstva Narodne Republike Kine i, s druge strane, na regulatorni sustav civilnog zrakoplovstva Europske unije.
2. Zajednički cilj stranaka jest ostvarivanje najveće koristi od ovog Sporazuma njegovim mogućim proširivanjem radi uključivanja trećih zemalja. U tu svrhu zajednički odbor osnovan u skladu s člankom 11. prema potrebi razmatra uvjete i postupke, uključujući sve eventualne izmjene ovog Sporazuma koje bi bile potrebne za pristup trećih zemalja Sporazumu.

ČLANAK 15.

Savjetovanje i rješavanje sporova

1. Stranke poduzimaju sve napore za rješavanje međusobnih sporova u pogledu njihove suradnje na temelju ovog Sporazuma na najnižoj mogućoj tehničkoj razini savjetovanjem u skladu s odredbama sadržanima u prilogima ovom Sporazumu.

2. U slučaju da se spor ne riješi kako je predviđeno u stavku 1. ovog članka, svaki tehnički predstavnik može uputiti spor zajedničkom odboru osnovanom u skladu s člankom 11. koji se savjetuje o tom pitanju.

3. Neovisno o odredbama iz stavaka 1. i 2. ovog članka svaka stranka može zahtijevati savjetovanje s drugom strankom o bilo kojem pitanju povezanom s ovim Sporazumom. Druga stranka pristupa savjetovanju u roku od 45 dana, u vrijeme o kojem su se stranke dogovorile.

ČLANAK 16.

Suspenzija obveza recipročnog prihvaćanja

1. Stranka može u cijelosti ili djelomično suspendirati obveze prihvaćanja navedene u jednom od priloga ovom Sporazumu ako druga stranka ne ispuni svoje obveze navedene u ovom Sporazumu, između ostalog u njegovim priložima.

2. Prije suspendiranja svojih obveza prihvaćanja stranka zahtijeva savjetovanje u skladu s člankom 15. Ako se savjetovanjem ne riješi spor koji se odnosi na bilo koji od priloga, svaka stranka može obavijestiti drugu stranku o svojoj namjeri da suspendira prihvaćanje nalazâ o sukladnosti i certifikata na temelju priloga na koji se spor odnosi. Takva obavijest mora biti u pisanom obliku i sadržavati razloge za suspenziju.

3. Navedena suspenzija počinje proizvoditi učinke 30 dana nakon datuma obavijesti, osim ako stranka koja je pokrenula suspenziju prije isteka tog razdoblja pisanim putem obavijesti drugu stranku o tome da povlači svoju obavijest. Navedena suspenzija ne utječe na valjanost nalazâ o sukladnosti i certifikata koje je donijelo nadležno tijelo dotične stranke prije datuma na koji je suspenzija počela proizvoditi učinke. Svaka suspenzija koja je počela proizvoditi učinke može se odmah poništiti razmjenom pisane korespondencije između stranaka u tu svrhu.

ČLANAK 17.

Stupanje na snagu, prestanak i izmjena

1. Ovaj Sporazum, uključujući njegove priloge, stupa na snagu prvog dana drugog mjeseca koji slijedi nakon datuma kada su stranke razmijenile diplomatske note kojima potvrđuju završetak svojih postupaka potrebnih za stupanje na snagu ovog Sporazuma.
2. Ovaj Sporazum, uključujući njegove priloge, obvezujući je za obje stranke i ostaje na snazi dok ga jedna od stranaka ne otkáže.
3. Stranka može otkazati ovaj Sporazum u svakom trenutku pisanom obaviješću drugoj stranci, uz otkazni rok od šest mjeseci, osim ako je ta obavijest o otkazu povučena uz uzajamnu suglasnost stranaka prije isteka tog roka.

4. Nakon obavijesti o otkazu ovog Sporazuma u cijelosti ili bilo kojeg od njegovih priloga stranke nastavljaju ispunjavati svoje obveze na temelju ovog Sporazuma ili bilo kojeg od njegovih priloga do datuma kada otkaz počne proizvoditi učinke.
5. Otkaz ovog Sporazuma ne utječe na valjanost certifikata koje su dodijelile stranke u skladu s uvjetima ovog Sporazuma, uključujući njegove priloge.
6. Stranke mogu izmijeniti ovaj Sporazum uzajamnom pisanom suglasnošću. Izmjena ovog Sporazuma stupa na snagu na dan posljednje pisane obavijesti jedne stranke drugoj stranci o tome da su završeni njezini unutarnji postupci potrebni za stupanje na snagu. Izmjene priloga provode se odlukom zajedničkog odbora osnovanog u skladu s člankom 11.
7. Ako stranka želi izmijeniti ovaj Sporazum uklanjanjem ili dodavanjem jednog ili više priloga, istodobno zadržavajući ostale priloge, stranke nastoje ovaj Sporazum izmijeniti konsenzusom u skladu s postupcima iz ovog članka. Ako nije postignut konsenzus o zadržavanju ostalih priloga, ovaj Sporazum prestaje šest mjeseci od datuma obavijesti osim ako se stranke dogovore drugačije.
8. Svaki pojedinačni prilog koji se izradi nakon datuma stupanja na snagu ovog Sporazuma u skladu s odredbama članka 3. stupa na snagu na temelju odluke zajedničkog odbora osnovanog u skladu s člankom 11.

U POTVRDU TOGA, niže potpisani, za to propisno ovlašteni, potpisali su ovaj Sporazum.

Sastavljeno u dva primjerka, na bugarskom, češkom, danskom, engleskom, estonskom, finskom, francuskom, grčkom, hrvatskom, latvijskom, litavskom, mađarskom, malteškom, nizozemskom, njemačkom, poljskom, portugalskom, rumunjskom, slovačkom, slovenskom, španjolskom, švedskom, talijanskom i kineskom jeziku, pri čemu je svaka verzija jednako vjerodostojna. U slučaju razlika u tumačenju verzija na engleskom jeziku ima prednost.

ZA EUROPSKU UNIJU

ZA VLADU NARODNE REPUBLIKE KINE

CERTIFIKACIJA PLOVIDBENOSTI I UTJECAJA NA OKOLIŠ

1. PODRUČJE PRIMJENE

1.1. Ovaj Prilog obuhvaća 1. recipročno prihvaćanje nalazâ o sukladnosti, certifikatâ i dokumentacije i 2. tehničku podršku u pogledu:

- (a) plovidbenosti i kontinuirane plovidbenosti aeronautičkih proizvoda civilnog zrakoplovstva (dalje u tekstu „proizvodi”);
- (b) projektnih i proizvodnih organizacija i
- (c) buke, ispuštanja goriva i ispušnih emisija, uključujući emisije ugljičnog dioksida kada je to primjenjivo.

1.2. Rabljeni ili obnovljeni motori, propeleri, dijelovi i uređaji kada se razmatraju pojedinačno nisu obuhvaćeni područjem primjene ovog Priloga. Rabljeni zrakoplovi obuhvaćeni su područjem primjene ovog Priloga.

1.3. Odobrenja proizvođača dijelova izdana u okviru sustava nadzora plovidbenosti Narodne Republike Kine nisu obuhvaćena područjem primjene ovog Priloga.

2. DEFINICIJE

2.1. Za potrebe ovog Priloga primjenjuju se sljedeće definicije:

- (a) „izvješće o evaluaciji zrakoplova” znači izvješće koje je izradila Skupina za evaluaciju zrakoplova u skladu s poglavljem 15. pravila certificiranja CCAR-21-R4. Izvješće o evaluaciji zrakoplova nije izravno obuhvaćeno certifikatom tipa CAAC ili ovjerom certifikata tipa, već ga ocjenjuje Skupina za evaluaciju zrakoplova u sustavu CAAC u svrhu podrške operativnih aspekata za određeni tip za koji je odgovoran nositelj certifikata tipa;
- (b) „oznaka odobrenja plovidbenosti” znači izjava osobe ili organizacije pod regulatornim nadzorom stranke izvoznice da je novi aeronautički proizvod civilnog zrakoplovstva, koji nije cjeloviti zrakoplov, sukladan odobrenom projektu i primjeren za sigurnu upotrebu. Obrazac AAC-038 CAAC-a i obrazac 1 EASA-e oznake su odobrenja plovidbenosti;
- (c) „tijelo za certificiranje” znači tijelo koje je izdalo certifikat projekta u svojstvu tijela koje za proizvod obavlja dužnosti države projekta;
- (d) promjene projekta tipa razvrstavaju se u manje i veće. „Manja promjena” je promjena koja nema znatan učinak na masu, ravnotežu, izdržljivost konstrukcije, pouzdanost, operativne karakteristike, buku, ispuštanje goriva, ispušne emisije ili druge karakteristike koje utječu na plovidbenost proizvoda. Sve su ostale promjene „veće promjene”;

- (e) „certifikat projekta” znači oblik priznavanja stranke da projekt ili promjena projekta aeronautičkog proizvoda civilnog zrakoplovstva ispunjava standarde plovidbenosti i, ako je to primjenjivo, zahtjeve u pogledu zaštite okoliša, a osobito u odnosu na buku, ispuštanje goriva ili ispušne emisije, uspostavljene zakonodavstvom te stranke koje je na snazi.
- (f) „operativni zahtjevi povezani s projektom” znači operativni zahtjevi, uključujući zahtjeve u pogledu okoliša koji utječu na projektna svojstva proizvoda ili podatke o projektu povezane s upotrebom ili održavanjem proizvoda zbog kojih on ispunjava uvjete za određenu vrstu upotrebe;
- (g) „izvoz” znači postupak kojim se aeronautički proizvod civilnog zrakoplovstva otpušta iz jednog regulatornog sustava u drugi;
- (h) „svjedodžba o plovidbenosti za izvoz” znači izvozna deklaracija kojom stranka izvoznica, a u slučaju rabljenog zrakoplova nadležno tijelo države u kojoj je proizvod registriran i iz koje se izvozi, potvrđuje da cjeloviti zrakoplov ispunjava zahtjeve u pogledu plovidbenosti i zaštite okoliša stranke uvoznice;
- (i) „stranka izvoznica” znači stranka iz čijeg se sustava za nadzor proizvodnje izvozi aeronautički proizvod civilnog zrakoplovstva;

- (j) „uvoz” znači postupak kojim se izvezeni aeronautički proizvod civilnog zrakoplovstva uvodi u regulatorni sustav;
- (k) „stranka uvoznica” znači stranka u koju se uvozi aeronautički proizvod civilnog zrakoplovstva;
- (l) „odobrenje promjene projekta” znači certifikat projekta koji izdaje Uprava za civilno zrakoplovstvo Kine radi odobrenja manjih promjena odobrenog projekta tipa koje je provela organizacija ili osoba koja nije nositelj odobrenja projekta tipa;
- (m) „podaci o operativnoj prikladnosti” znači skup podataka koje proizvođači zrakoplova moraju utvrditi i koji se moraju odobriti u skladu s dijelom 21.A.15 d) EASA-e iz Uredbe (EU) br. 748/2012. Podaci o operativnoj prikladnosti odobravaju se kao dio certifikata tipa koji izdaje tehnički predstavnik Europske unije u svrhu podrške operativnih aspekata za određeni tip za koji je odgovoran nositelj certifikata tipa;
- (n) „certifikat za proizvodnju” znači certifikat koji stranka izdaje organizaciji koja ispunjava proizvodne propise koji se primjenjuju u toj stranci;
- (o) „tijelo za ovjeru” znači tehnički predstavnik koji automatski prihvaća ili ovjerava, kako je navedeno u ovom Prilogu, certifikat koji je izdalo tijelo za certificiranje.

3. ODBOR ZA NADZOR CERTIFIKACIJE

3.1. Osnivanje i sastav Odbora za nadzor certifikacije

3.1.1. Pod zajedničkom upravom tehničkih predstavnika osniva se tehničko koordinacijsko tijelo pod nazivom Odbor za nadzor certifikacije, koje je odgovorno zajedničkom odboru stranaka. Odbor za nadzor certifikacije uključuje predstavnike svakog tehničkog predstavnika.

3.1.2. Odbor za nadzor certifikacije donosi svoj poslovnik.

3.1.3. Zajednička uprava može pozvati dodatne sudionike kako bi se olakšalo ispunjavanje mandata Odbora za nadzor certifikacije.

3.2. Mandat

3.2.1. Odbor za nadzor certifikacije redovito se sastaje kako bi se osigurali djelotvorno funkcioniranje i provedba ovog Priloga. Njegove zadaće obuhvaćaju posebice:

- (a) doprinos smanjenju razlika između regulatornih sustava, standarda i postupaka certifikacije stranaka;
- (b) izrada, odobravanje i revidiranje tehničkih provedbenih postupaka iz točke 4.2.;

- (c) dijeljenje informacija o glavnim sigurnosnim pitanjima i, prema potrebi, priprema akcijskih planova za njihovo rješavanje;
- (d) rješavanje tehničkih pitanja za koja su odgovorna nadležna tijela i koja utječu na provedbu ovog Priloga;
- (e) prema potrebi, razvoj djelotvornih sredstava za suradnju, tehničku podršku i razmjenu informacija o sigurnosnim zahtjevima i zahtjevima u pogledu zaštite okoliša, sustava certificiranja te sustava za upravljanje kvalitetom i sustava standardizacije;
- (f) predlaganje izmjena ovog Priloga zajedničkom odboru stranaka;
- (g) u skladu s odredbama točke 5.2.2. definiranje postupaka kako bi se osiguralo stalno povjerenje stranaka u pouzdanost postupaka utvrđivanja sukladnosti druge stranke;
- (h) analiziranje provedbe postupaka iz podtočke (g) i poduzimanje mjera u vezi s time.

3.2.2. Odbor za nadzor certifikacije izvješćuje zajednički odbor stranaka o neriješenim pitanjima i osigurava provedbu odluka zajedničkog odbora stranaka u vezi s ovim Prilogom.

4. PROVEDBA

4.1. Nadležna tijela

4.1.1. Nadležna tijela za certificiranje projekta su:

- (a) za Vladu Narodne Republike Kine: Uprava za civilno zrakoplovstvo Kine (CAAC) i
- (b) za Europsku uniju: Europska agencija za sigurnost zračnog prometa (EASA).

4.1.2. Nadležna tijela za certificiranje proizvodnje su:

- (a) za Vladu Narodne Republike Kine: Uprava za civilno zrakoplovstvo Kine (CAAC) i
- (b) za Europsku uniju: Europska agencija za sigurnost zračnog prometa (EASA) i nadležna tijela država članica Europske unije.

4.2. Tehnički provedbeni postupci

4.2.1. Odbor za nadzor certifikacije izrađuje radne postupke pod nazivom „tehnički provedbeni postupci” radi olakšavanja provedbe ovog Priloga, osobito definiranjem zahtjeva i aktivnosti u vezi sa sučeljem među nadležnim tijelima.

- 4.2.2. U tim tehničkim provedbenim postupcima razmatrat će se razlike između sustava za certifikaciju plovidbenosti i utjecaja na okoliš stranaka.
- 4.3. Razmjena i zaštita povjerljivih te vlasničkih podataka i informacija
- 4.3.1. Razmijenjeni podaci i informacije u okviru aktivnosti unutar područja primjene ovog Priloga podliježu odredbama iz članka 10. ovog Sporazuma.
- 4.3.2. Podaci i informacije razmijenjeni tijekom aktivnosti ovjere ograničeni su prirodom i sadržajem na ono što je potrebno u svrhu dokazivanja sukladnosti s primjenjivim tehničkim zahtjevima kako je opisano u tehničkim provedbenim postupcima.
- 4.3.3. Svako neslaganje u vezi sa zahtjevom nadležnog tijela ili tehničkog predstavnika koji se odnosi na podatke ili informacije trebalo bi se rješavati postupkom postupne eskalacije kako je opisano u tehničkim provedbenim postupcima. Svaka stranka zadržava pravo da predmet neslaganja uputi na rješavanje Odboru za nadzor certifikacije.
- 4.4. Projekt
- 4.4.1. Opće odredbe
- 4.4.1.1. Ovaj Prilog odnosi se na sve certifikate projekta i njihove promjene unutar područja primjene definiranog u točki 1. ovog Priloga, a osobito na:
- (a) certifikate tipa uključujući, ako je to primjenjivo, podatke o operativnoj prikladnosti;

- (b) dodatne certifikate tipa uključujući, ako je to primjenjivo, podatke o operativnoj prikladnosti;
- (c) odobrenja promjene projekta;
- (d) odobrenja popravka projekta;
- (e) odobrenja za dijelove i uređaje.

4.4.1.2. Tehnički predstavnici na pojedinačnoj osnovi razmatraju ograničene certifikate tipa koje je izdao europski tehnički predstavnik i certifikate tipa za zrakoplove ograničene kategorije koje je izdao kineski tehnički predstavnik kako je opisano u tehničkim provedbenim postupcima.

4.4.1.3. Za provedbu ovog Priloga stranke su suglasne da, podložno kontinuiranim zahtjevima u vezi s kvalifikacijama kako je definirano u točki 5. ovog Priloga:

- (a) u europskom regulatornom sustavu demonstracija sposobnosti svake projektne organizacije da ispuni svoje odgovornosti dovoljno se kontrolira s pomoću sustava certificiranja projektnih organizacija;

- (b) u kineskom regulatornom sustavu demonstracija sposobnosti projektne organizacije osigurava se s pomoću sustava osiguranja projekta i izravnih kontrola koje provodi tehnički predstavnik. Taj sustav osigurava jednakovrijednu neovisnu razinu provjere usklađenosti.

4.4.1.4. Zahtjev za certifikat projekta šalje se tijelu za ovjeru putem tijela za certificiranje, prema potrebi i kako je opisano u tehničkim provedbenim postupcima.

4.4.2. Razina uključenosti tijela za ovjeru

4.4.2.1. Razina uključenosti tijela za ovjeru tijekom postupaka ovjere definirana je u točki 4.4.5. ovog Priloga i opisana u tehničkim provedbenim postupcima te je većinom određena:

- (a) iskustvom i evidencijom nadležnog tijela druge stranke kao tijela za certificiranje;
- (b) već stečenim iskustvom tog tijela za ovjeru tijekom prethodnih ovjera s nadležnim tijelom druge stranke;
- (c) prirodom ovjerenog projekta, rezultatima i iskustvom podnositelja zahtjeva s tijelom za ovjeru i

(d) ishodom početnih i daljnjih procjena zahtjeva u vezi s kvalifikacijama kako je definirano u točki 5.2.

4.4.2.2. Tijelo za ovjeru tijekom prve ovjere određene kategorije proizvoda primjenjivat će posebne postupke i nadzor, osobito s obzirom na postupke i metode tijela za certificiranje, kako je opisano u tehničkim provedbenim postupcima. Za svaki dodatni zahtjev u određenoj kategoriji proizvoda koji je primljen prije dovršetka prve ovjere, tijelo za ovjeru će na pojedinačnoj osnovi utvrditi je li potrebno primijeniti posebne postupke i nadzor te u kojoj mjeri je to potrebno.

4.4.2.3. Odbor za nadzor certifikacije redovito mjeri, prati i revidira djelotvornu provedbu navedenih načela, s pomoću parametara definiranih u tehničkim provedbenim postupcima.

4.4.3. Osnova za certifikaciju

4.4.3.1. U svrhu izdavanja certifikata tipa tijelo za ovjeru oslanja se na standarde plovidbenosti sličnog vlastitog proizvoda koji su na snazi na datum zahtjeva za certifikat koji je odredilo tijelo za certificiranje, dopunjene dodatnim tehničkim uvjetima, kada je to primjenjivo, kako je definirano u tehničkim provedbenim postupcima.

4.4.3.2. Zahtjevi u pogledu zaštite okoliša koji se primjenjuju tijekom postupka ovjere certifikata tipa jesu primjenjivi zahtjevi koji su u stranci tijela za ovjeru na snazi na datum zahtjeva za ovjeru poslanog tijelu za ovjeru.

4.4.3.3. Tijelo za ovjeru određuje, kada je to primjenjivo:

- (a) iznimke od primjenjivih standarda;
- (b) odstupanja od primjenjivih standarda;
- (c) kompenzacijske faktore kojima se osigurava jednakovrijedna razina sigurnosti kada ne postoji usklađenost s primjenjivim standardima.

4.4.3.4. Tijelo za ovjeru određuje sve posebne uvjete koji se primjenjuju ili su namijenjeni za primjenu ako povezana oznaka o plovidbenosti ne sadržava primjerene ili odgovarajuće sigurnosne standarde za proizvod zbog toga što:

- (a) proizvod ima nova ili neuobičajena svojstva projekta u odnosu na prakse projekta na kojima se temelji primjenjiva oznaka o plovidbenosti;
- (b) je predviđena upotreba proizvoda nekonvencionalna ili

- (c) iskustvo s drugim sličnim proizvodima koji su u upotrebi ili proizvodima koji imaju slična svojstva projekta pokazalo je da bi moglo doći do nastanka nesigurnih uvjeta.

4.4.3.5. Pri određivanju iznimki, odstupanja, kompenzacijskih faktora ili posebnih uvjeta, tijelo za ovjeru na odgovarajući način uzima u obzir iznimke, odstupanja, kompenzacije faktore ili posebne uvjete tijela za certificiranje i ne postavlja veće zahtjeve za proizvode koje treba ovjeriti od onih koje bi postavilo za vlastite slične proizvode. Tijelo za ovjeru obavješćuje tijelo za certificiranje o svim takvim iznimkama, odstupanjima ili posebnim uvjetima.

4.4.4. Postupak certificiranja projekta

4.4.4.1. Tijelo za certificiranje osigurava da tijelo za ovjeru primi sve relevantne podatke i informacije kako je definirano u tehničkim provedbenim postupcima koji su potrebni kako bi se se tijelo za ovjeru upoznalo i ostalo upoznato s projektom i certificiranjem aeronautičkih proizvoda civilnog zrakoplovstva koji podliježu ovjeri.

4.4.4.2. Tijelo za ovjeru izdaje certifikat tipa za zrakoplov, motor ili propeler kada:

- (a) je tijelo za certificiranje izdalo svoj certifikat;
- (b) tijelo za certificiranje potvrdi tijelu za ovjeru da je proizvod u skladu s osnovom za certifikaciju kako je utvrđeno u točki 4.4.3.;

- (c) su riješena sva pitanja koja su se pojavila tijekom postupka ovjere koji provodi tijelo za ovjeru i
- (d) podnositelj ispuni sve dodatne administrativne zahtjeve kako je definirano u tehničkim provedbenim postupcima.

4.4.4.3. Podnositelj zahtjeva mora raspolagati svim relevantnim informacijama o projektu, nacrtima i izvješćima o ispitivanju, uključujući evidenciju o inspekcijskim pregledima za certificirani proizvod, i držati navedeno na raspolaganju tijelu za certificiranje kako bi dobio i zadržao ovjereni certifikat projekta u skladu s odredbama ovog Priloga te kako bi pružio informacije potrebne za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti i usklađenosti proizvoda s primjenjivim zahtjevima u pogledu zaštite okoliša.

4.4.5. Postupci ovjere i automatskog prihvaćanja

4.4.5.1. Tijelo za ovjeru automatski prihvaća ili ovjerava certifikate projekta koje je tijelo za certificiranje izdalo ili koji su u postupku izdavanja:

- (a) za certifikate koji podliježu ovjeri tijelo za ovjeru izdaje vlastiti certifikat u okviru postupka ovjere koji podrazumijeva razmjernu razinu uključenosti kako je definirano u skladu s načelima iz točke 4.4.2. i kako je opisano u tehničkim provedbenim postupcima;

(b) za certifikate koji podliježu automatskom prihvaćanju tijelo za ovjeru priznaje i prihvaća certifikate tijela za certificiranje bez provedbe tehničkih ispitivanja ili ovjere. U tom slučaju tijelo za ovjeru priznaje certifikat tijela za certificiranje kao jednakovrijedan vlastitom certifikatu izdanom u skladu s vlastitim zakonodavstvom i postupcima. Tijelo za ovjeru ne izdaje vlastiti odgovarajući certifikat.

4.4.5.2. Podložno odredbama točke 4.4.2., postupak ovjere kako je opisan u tehničkim provedbenim postupcima temelji se u najvećoj mogućoj izvedivoj mjeri na tehničkim evaluacijama, ispitivanjima, inspekcijskim pregledima i certifikacijama usklađenosti koje je proveo drugi tehnički predstavnik.

4.4.5.3. Načini prihvaćanja i ovjere certifikata navedeni su u točki 9. ovog Priloga (Dodatak 1. – Načini prihvaćanja i ovjere certifikata).

4.4.6. Prijenos certifikata

4.4.6.1. U slučaju da nositelj certifikata projekta prenese certifikat na drugi subjekt, tehnički predstavnik odgovoran za certifikat projekta odmah obavješćuje drugog tehničkog predstavnika o prijenosu i primjenjuje dogovoreni postupak za slučaj prijenosa certifikata kako je definirano u tehničkim provedbenim postupcima.

4.4.7. Operativni zahtjevi povezani s projektom

4.4.7.1. Tehnički predstavnici osiguravaju da se, kada je to potrebno, tijekom postupka ovjere razmjenjuju podaci i informacije o operativnim zahtjevima povezanim s projektom.

4.4.7.2. Podložno dogovoru tehničkih predstavnika, tijelo za ovjeru za pojedine operativne zahtjeve povezane s projektom može prihvatiti izjavu o sukladnosti tijela za certificiranje.

4.4.8. Operativni dokumenti i podaci povezani s tipom

4.4.8.1. Tijelo za certificiranje odobrava ili prihvaća pojedine skupove operativnih dokumenata i podataka za određeni tip, uključujući podatke o operativnoj prikladnosti u sustavu Europske unije i izvješća o evaluaciji zrakoplova u kineskom sustavu koje je nositelj certifikata tipa stavio na raspolaganje.

4.4.8.2. Tijelo za ovjeru može te operativne dokumente i podatke automatski prihvatiti ili ovjeriti, kako je opisano u tehničkim provedbenim postupcima.

4.4.9. Istodobna certifikacija

4.4.9.1. Kada se o tome međusobno dogovore podnositelj zahtjeva i oba tehnička predstavnika, moguća je primjena postupka istodobne certifikacije, prema potrebi i kako je opisano u tehničkim provedbenim postupcima. Oba tehnička predstavnika prepoznaju moguće prednosti takvog postupka.

4.5. Proizvodnja

4.5.1. S obzirom na to da se sustavi stranaka za proizvodnju proizvoda za civilno zrakoplovstvo smatraju dovoljno usporedivima, stranka uvoznica prihvaća sustav certifikacije proizvodnje i sustav nadzora druge stranke unutar područja primjene ovog Priloga, podložno odredbama točki od 4.5.2. do 4.5.10.

4.5.2. Podložno odredbama točke 4.5.4. i točke 4.5.5. i osim ako je drukčije dogovoreno između tehničkih predstavnika, tehnički predstavnik stranke uvoznice ne izdaje odobrenje za proizvodnju onom proizvođaču koji se primarno nalazi u stranci izvoznici.

4.5.3. Odredbe točke 4.5.1. također se primjenjuju se:

- (a) ako treća zemlja ima dužnosti države projekta, pod uvjetom da je nadležno tijelo stranke izvoznice uspostavilo i provodi postupke s tijelom države projekta radi ostvarivanja kontrole nad sučeljem između nositelja certifikata projekta i nositelja certifikata za proizvodnju;

- (b) na proizvodnju dijelova i uređaja od strane nositelja samostalnog certifikata za proizvodnju koji se primarno nalazi izvan državnih područja stranaka;
- (c) podložno provjeri među tehničkim predstavnicima na pojedinačnoj osnovi, za proizvodnju motora i propelera od strane nositelja samostalnog certifikata za proizvodnju koji se primarno nalazi izvan državnih područja stranaka.

4.5.4. Stranke su suglasne da se certifikat za proizvodnju koji je organizacijama koje se primarno nalaze na državnom području stranke izvoznice izdalo nadležno tijelo te stranke i koji je prihvaćen u skladu s odredbama točke 4.5.1. može proširiti tako da uključuje proizvodne pogone i objekte koji se nalaze na državnom području druge stranke ili na državnom području treće zemlje, neovisno o pravnom statusu tih proizvodnih pogona i objekata i neovisno o tipu aeronautičkih proizvoda proizvedenih u tim pogonima. Nadležno tijelo države izvoznice u tom je slučaju i dalje odgovorno za nadzor nad tim proizvodnim pogonima i objektima, a stranka uvoznica ne izdaje svoj certifikat za isti proizvod.

4.5.5. Dogovori između tehničkih predstavnika o nadzoru nad proizvodnjom u proizvodnim pogonima i objektima koji se nalaze na državnom području druge stranke u trenutku stupanja na snagu ovog Sporazuma ne smiju se mijenjati bez suglasnosti obaju tehničkih predstavnika.

- 4.5.6. Tehnički predstavnici na pojedinačnoj osnovi provjeravaju samostalni certifikat za proizvodnju koji je proizvodnim organizacijama koje se nalaze na državnom području jedne stranke izdao tehnički predstavnik druge stranke i koji je još uvijek na snazi u trenutku stupanja na snagu ovog Sporazuma. Uz savjetovanje s nositeljima certifikata za proizvodnju pojedini certifikati za proizvodnju mogu se otkazati u razumnom roku.
- 4.5.7. U slučajevima kada nositelja certifikata za proizvodnju podliježe regulaciji nadležnog tijela jedne stranke, a nositelja certifikata projekta podliježe regulaciji nadležnog tijela druge stranke, tehnički predstavnici uspostavljaju postupke radi definiranja odgovornosti svake stranke radi ostvarivanja kontrole nad sučeljem između nositelja certifikata projekta i nositelja certifikata za proizvodnju.
- 4.5.8. U svrhu izvoza aeronautičkih proizvoda civilnog zrakoplovstva u okviru ovog Priloga, kada nositelj certifikata projekta i proizvodna organizacija nisu isti pravni subjekt, nositelj certifikata projekta uspostavlja odgovarajuće dogovore s proizvodnom organizacijom kako bi se osigurala zadovoljavajuća koordinacija između proizvodnje i projekta te odgovarajuća podrška za kontinuiranu plovidbenost aeronautičkog proizvoda civilnog zrakoplovstva.
- 4.5.9. Popis kineskih nositelja certifikata za proizvodnju, uključujući nositelje kineskih odobrenja naredbe o tehničkim standardima, čiju proizvodnju prihvaća Europska unija, objavljuje se i redovito ažurira u službenom glasilu tehničkog predstavnika Europske unije.

4.5.10. Tehnički predstavnici razmatrat će na pojedinačnoj osnovi proizvode proizvedene u skladu sa zahtjevima „proizvodnje na osnovi certifikata tipa” u kineskom regulatornom sustavu zrakoplovstva ili u skladu s postupkom „proizvodnje bez odobrenja proizvodne organizacije” u regulatornom sustavu zrakoplovstva Europske unije.

4.6. Izvozni certifikati i obrasci

4.6.1. Obrasci

4.6.1.1. Obrasci stranke izvoznice su:

- (a) kada je Narodna Republika Kina stranka izvoznica: obrazac AAC-157 CAAC-a za nove i rabljene zrakoplove i obrazac AAC-038 za ostale nove proizvode;
- (b) kada je Europska unija stranka izvoznica: obrazac 27 EASA-e za nove i rabljene zrakoplove i obrazac 1 EASA-e za ostale nove proizvode.

4.6.2. Novi zrakoplovi

4.6.2.1. Kako je opisano u tehničkim provedbenim postupcima, nadležno tijelo stranke izvoznice ili odobrena proizvodna organizacija, kako je primjenjivo, izdaje svjedodžbu o plovidbenosti za izvoz (obrazac 157 CAAC-a ili obrazac 27 EASA-e) kojom se potvrđuje da je takav zrakoplov:

- (a) sukladan projektu tipa koji je odobrila stranka uvoznica u skladu s ovim Prilogom;
- (b) primjeren za sigurnu upotrebu, uključujući usklađenost s primjenjivim smjernicama o plovidbenosti stranke uvoznice, kako ih je priopćila ta stranka i
- (c) ispunjava sve dodatne zahtjeve koje propisuje stranka uvoznica, kako ih je priopćila ta stranka.

4.6.2.2. Podložno odredbama točke 4.5. ovog Priloga stranka uvoznica za nove zrakoplove prihvaća svjedodžbe o plovidbenosti za izvoz stranke izvoznice.

4.6.3. Rabljeni zrakoplovi

4.6.3.1. Za rabljeni zrakoplov za koji je certifikat projekta dodijelila stranka uvoznica, nadležno tijelo države u kojoj je zrakoplov registriran i iz koje se proizvod izvozi izdaje svjedodžbu o plovidbenosti za izvoz kojom se potvrđuje da zrakoplov:

- (a) sukladan je projektu tipa koji je odobrila stranka uvoznica u skladu s ovim Prilogom;
- (b) primjeren je za sigurnu upotrebu, uključujući usklađenost sa svim primjenjivim smjernicama o plovidbenosti stranke uvoznice, kako ih je priopćila ta stranka;
- (c) tijekom životnog vijeka ispravno je održavan uz primjenu odobrenih postupaka i metoda, što je vidljivo iz dnevnika i dokumentacije o održavanju i
- (d) ispunjava sve dodatne zahtjeve koje propisuje stranka uvoznica, kako ih je priopćila ta stranka.

4.6.3.2. Rabljeni zrakoplovi smiju se izvoziti samo ako nositelj može predočiti ili certifikat tipa ili ograničeni certifikat tipa / certifikat tipa za ograničene kategorije kako bi dokazao kontinuiranu plovidbenost tog zrakoplova.

4.6.3.3. Za rabljene zrakoplove proizvedene u skladu s vlastitim sustavom za nadzor proizvodnje, svaka stranka suglasna je na zahtjev pružiti pomoć drugoj stranci pri pribavljanju podataka i informacija u vezi s:

- (a) konfiguracijom zrakoplova u trenutku kada je napustio pogone proizvođača i
- (b) naknadnim promjenama i popravcima zrakoplova koje je dotična stranka odobrila.

4.6.3.4. Stranka uvoznica može zatražiti dokumentaciju o inspekcijskim pregledima i održavanju kako je opisano u tehničkim provedbenim postupcima.

4.6.3.5. Ako tijekom postupka procjene statusa plovidbenosti rabljenog zrakoplova koji je namijenjen za izvoz nadležno tijelo stranke izvoznice ne može ispuniti sve zahtjeve navedene u točki 4.6.3.1. ili točki 4.6.3.3., ono:

- (a) o tome obavješćuje nadležno tijelo stranke uvoznice,
- (b) s nadležnim tijelom stranke uvoznice koordinira, kako je navedeno u tehničkim provedbenim postupcima, njihovo prihvaćanje ili odbijanje izuzeća od primjenjivih zahtjeva i
- (c) dokumentira sva prihvaćena izuzeća pri izvozu proizvoda.

- 4.6.4. Novi aeronautički proizvod civilnog zrakoplovstva osim cjelovitog zrakoplova
- 4.6.4.1. Kako je opisano u tehničkim provedbenim postupcima, nadležno tijelo stranke izvoznice ili odobrena proizvodna organizacija, kako je primjenjivo, izdaje oznaku odobrenja plovidbenosti (obrazac AAC-038 CAAC-a ili obrazac 1 EASA-e) kojom se potvrđuje da novi aeronautički proizvod civilnog zrakoplovstva (osim cjelovitog zrakoplova):
- (a) sukladan je podacima o projektu koje je odobrila stranka uvoznica;
 - (b) u stanju je koje dopušta sigurnu upotrebu i
 - (c) ispunjava sve dodatne zahtjeve koje propisuje stranka uvoznica, kako ih je priopćila ta stranka.
- 4.6.4.2. Podložno odredbama točke 4.5. ovog Priloga stranka uvoznica prihvaća oznaku odobrenja plovidbenosti stranke izvoznice.
- 4.7. Kontinuirana plovidbenost
- 4.7.1. Tehnički predstavnici dužni su poduzeti mjere kako bi uklonili nesigurne uvjete u proizvodima za koje su oni tijelo za certificiranje.

- 4.7.2. Nadležno tijelo jedne stranke u pogledu aeronautičkih proizvoda civilnog zrakoplovstva projektiranih ili proizvedenih u skladu s projektom ili sustavom proizvodnje te stranke na zahtjev pruža pomoć nadležnom tijelu druge stranke pri utvrđivanju svih mjera koje se smatraju neophodnima za kontinuiranu plovidbenost proizvoda.
- 4.7.3. Kada poteškoće pri funkcioniranju ili drugi potencijalni sigurnosni problemi koji utječu na proizvod obuhvaćen područjem primjene ovog Priloga dovedu do istrage koju provodi tijelo za certificiranje, tehnički predstavnik druge stranke na zahtjev podržava tu istragu i prosljeđuje relevantne informacije koje su mu dostavili njegovi regulirani subjekti o otkazivanjima, nepravilnom funkcioniranju, kvarovima ili drugim poteškoćama koje utječu na proizvod.
- 4.7.4. Smatra se da se obvezama izvješćivanja nositelja certifikata prema tijelu za certificiranje i mehanizmom razmjene informacija utvrđenim ovim Prilogom ispunjava obveza svakog nositelja certifikata da tijelu za ovjeru prijavi otkazivanja, nepravilno funkcioniranje, kvarove ili druge poteškoće.
- 4.7.5. Mjere za otklanjanje nesigurnih uvjeta i razmjenu sigurnosnih informacija iz točaka od 4.7.1. do 4.7.4. definirane su u tehničkim provedbenim postupcima.

- 4.7.6. Tehnički predstavnik jedne stranke obavješćuje tehničkog predstavnika druge stranke o svim obveznim informacijama o kontinuiranoj plovidbenosti u pogledu aeronautičkih proizvoda civilnog zrakoplovstva koji su projektirani ili proizvedeni u okviru nadzornog sustava prvonavedene stranke i koji su obuhvaćeni područjem primjene ovog Priloga.
- 4.7.7. Sve promjene statusa svjedodžbe o plovidbenosti koju je izdao tehnički predstavnik jedne stranke pravodobno se šalju tehničkom predstavniku druge stranke.

5. KVALIFIKACIJA NADLEŽNIH TIJELA

5.1. Zahtjevi u vezi s kvalifikacijama za prihvaćanje nalaza i certifikata

5.1.1. Svaka stranka održava strukturiran i djelotvoran sustav certifikacije i nadzora za različite aktivnosti unutar područja primjene ovog Priloga, uključujući:

- (a) pravnu i regulatornu strukturu, kojom se posebice osiguravaju regulatorne ovlasti nad reguliranim subjektima;
- (b) organizacijsku strukturu, među ostalim s jasnim opisom odgovornosti;
- (c) dostatne resurse, uključujući osoblje s odgovarajućim kvalifikacijama i dostatnim znanjem, iskustvom i obukom;

- (d) odgovarajuće procese koji su dokumentirani u politikama i postupcima;
- (e) dokumentaciju i evidencije;
- (f) utvrđeni program inspekcijskih pregleda kojim se osigurava ujednačena razina provedbe regulatornog okvira među različitim komponentama sustava nadzora.

5.2. Početna i daljnja kvalifikacija nadležnih tijela

5.2.1. Početna kvalifikacija nadležnih tijela

5.2.1.1. Podložno odredbama točke 5.2.1.3. smatra se da nadležna tijela navedena u točki 4.1. ispunjavaju zahtjeve navedene u točki 5.1. kao rezultat procesa izgradnje povjerenja pokrenutog prije potpisivanja ovog Sporazuma.

5.2.1.2. Posebice, na temelju početnih uzajamnih procjena obje su stranke zaključile da su u trenutku potpisivanja ovog Sporazuma sustavi za nadzor sigurnosti obiju stranaka dovoljno kompatibilni da omogućuju sklapanje ovog Priloga.

5.2.1.3. Stranke su se suglasile da će se u područjima projektiranja i proizvodnje razine oslanjanja na certifikate, odobrenja i nalaze o sukladnosti tijekom odgovarajućih postupaka prihvaćanja i ovjere nadležnih tijela u skladu s ovim Prilogom razlikovati tijekom prijelaznog razdoblja.

- 5.2.1.4. Ponovljene uzajamne procjene nastavljaju se između stranaka kako je opisano u tehničkim provedbenim postupcima.
- 5.2.2. Kontinuirane kvalifikacije nadležnih tijela
- 5.2.2.1. Tehnički predstavnici redovito procjenjuju usklađenost nadležnih tijela druge stranke sa zahtjevima u vezi s kvalifikacijama navedenima u točki 5.1. kako bi se održalo povjerenje u sustave druge stranke.
- 5.2.2.2. Modaliteti takvih kontinuiranih uzajamnih procjena definirani su u tehničkim provedbenim postupcima.
- 5.2.2.3. Nadležna tijela podvrgavaju se takvim procjenama i osiguravaju da regulirani subjekti omogućuju pristup obama tehničkim predstavnicima.
- 5.2.2.4. Ako jedan tehnički predstavnik smatra da tehnička kompetencija nadležnog tijela više nije prikladna ili da bi trebalo suspendirati prihvaćanje nalaza ili certifikata koje je izdalo nadležno tijelo, tehnički predstavnici savjetuju se radi utvrđivanja korektivnih mjera.
- 5.2.2.5. Ako međusobno prihvatljivim sredstvima nije ponovno uspostavljeno povjerenje, svaki tehnički predstavnik može uputiti predmet Odboru za nadzor certifikacije.

5.2.2.6. Ako se predmet ne riješi na razini Odbora za nadzor certifikacije, svaka stranka može uputiti predmet zajedničkom odboru u skladu s člankom 15. ovog Sporazuma i točkom 3.2.2. ovog Priloga.

6. KOMUNIKACIJA

6.1. Sva komunikacija između nadležnih tijela odvija se na engleskom jeziku, što uključuje dokumentaciju kako je opisano u tehničkim provedbenim postupcima.

6.2. Tehnički predstavnici mogu se dogovoriti o izuzećima na pojedinačnoj osnovi.

7. TEHNIČKA SAVJETOVANJA

7.1. U skladu s člankom 15. ovog Sporazuma tehnički predstavnici savjetovanjem rješavaju pitanja povezana s provedbom ovog Priloga.

7.2. Tehnički predstavnici poduzimaju sve napore kako bi riješili pitanja na najnižoj mogućoj tehničkoj razini koristeći se procesom navedenim u tehničkim provedbenim postupcima prije prosljeđivanja pitanja zajedničkom odboru.

8. PODRŠKA ZA AKTIVNOSTI CERTIFIKACIJE

- 8.1. Nadležna tijela mogu na zahtjev i nakon zajedničkog dogovora te u skladu s dostupnim resursima uzajamno pružati tehničku podršku, podatke i informacije u okviru aktivnosti nadzora certificiranja i kontinuirane plovidbenosti koje su povezane s certificiranjem projekta, proizvodnje i zaštite okoliša. Postupak za pružanje takve podrške opisuje se u tehničkim provedbenim postupcima.
- 8.2. Podrška koja je zatražena i pružena na temelju točke 8.1. ne utječe na druge obveze razmjene podataka i informacija navedene u ovom Prilogu.
- 8.3. Kako je opisano u tehničkim provedbenim postupcima, podrška može uključivati ali nije ograničena na sljedeće:
- (a) utvrđivanje sukladnosti;
 - (b) praćenje i nadzor.
- 8.4. Podrška se također može zatražiti u vezi s uvozom rabljenih zrakoplova koji su prethodno izvezeni iz jedne od stranaka. Nadležno tijelo svake stranke može pomoći nadležnom tijelu druge stranke pri prikupljanju informacija o konfiguraciji zrakoplova u trenutku njegova izvoza.

9. DODATAK 1. – MODALITETI PRIHVAĆANJA I OVJERE CERTIFIKATA

9.1. Certifikati izdani u okviru regulatornog sustava Europske unije

Certifikat	Prihvaćanje / ovjera	Napomena
Certifikat tipa koji je izdalo nadležno tijelo Europske unije	ovjera	<p>Ovjera u skladu s načelima razine uključenosti dokumentiranima u točki 4.4.2. Priloga i u tehničkim provedbenim postupcima. Kako je navedeno u tehničkim provedbenim postupcima, pojedini podaci prihvaćat će se automatski, posebice:</p> <ul style="list-style-type: none">(a) letački priručnik zrakoplova;(b) priručnik za ugradnju motora (za certifikat tipa za motor);(c) zahtjev u vezi s ograničenjem plovidbenosti (uključujući upute za ograničenje plovidbenosti i certifikacijske zahtjeve u vezi s održavanjem);(d) priručnik za strukturalne popravke;(e) upute za kontinuiranu plovidbenost sustava električnih kabela i priključaka;(f) priručnik za uravnoteživanje težine.

Certifikat	Prihvaćanje / ovjera	Napomena
Dodatni certifikat tipa koji je izdalo nadležno tijelo EU-a, značajne veće promjene koje je odobrilo nadležno tijelo EU-a	ovjera	<p>Značajan dodatni certifikat tipa, značajna veća promjena: ovjera u skladu s načelima razine uključenosti dokumentiranima u točki 4.4.2. ovog Priloga i u tehničkim provedbenim postupcima. Pojedini značajni dodatni certifikati tipa ili pojedine značajne veće promjene, kako je opisano u tehničkim provedbenim postupcima, ovjeravat će se u okviru pojednostavnjenog postupka ovjere ograničenog na tehničko upoznavanje bez sudjelovanja tijela za ovjeru u aktivnostima dokazivanja usklađenosti.</p> <p>Neznačajan dodatni certifikat tipa: ovjera u okviru administrativnog postupka opisanog u tehničkim provedbenim postupcima.</p>
Neznačajne veće promjene i veći popravci	automatsko prihvaćanje	
Odobrenje naredbe o tehničkim standardima koje je izdalo nadležno tijelo EU-a	ovjera	Ovjera u okviru administrativnog postupka opisanog u tehničkim provedbenim postupcima.
Manje promjene i popravci koje je odobrilo nadležno tijelo EU-a ili organizacija odobrena u skladu s pravom EU-a	automatsko prihvaćanje	

9.2. Certifikati izdani u okviru kineskog regulatornog sustava

Certifikat	Prihvaćanje	Napomena
Certifikat tipa koji je izdao kineski tehnički predstavnik	ovjera	Postupak ovjere u skladu s načelima razine uključenosti dokumentiranima u točki 4.4.2. Priloga i u tehničkim provedbenim postupcima.
Dodatni certifikat tipa koji je izdao kineski tehnički predstavnik; Veće promjene i popravci koje je odobrilo kinesko nadležno tijelo	ovjera	Postupak ovjere u skladu s načelima razine uključenosti opisanima u točki 4.2.2. Priloga i u tehničkim provedbenim postupcima
Odobrenje naredbe o tehničkim standardima koje je izdalo kinesko nadležno tijelo	ovjera	Postupak ovjere u skladu s načelima razine uključenosti dokumentiranima u točki 4.4.2. Priloga i tehničkim provedbenim postupcima. Pojedina odobrenja naredbe o tehničkim standardima, kako je opisano u tehničkim provedbenim postupcima, ovjeravat će se u okviru pojednostavnjenog postupka ovjere ograničenog na tehničko upoznavanje bez sudjelovanja tijela za ovjeru u aktivnostima dokazivanja usklađenosti.
Manje promjene i popravci koje je odobrilo kinesko nadležno tijelo	automatsko prihvaćanje	

9.3. Provedbene odredbe

- 9.3.1. Administrativno postupanje iz prethodne tablice ne podrazumijeva tehničko ispitivanje: kada tijelo za ovjeru primi potpuni paket za prijavu, kako je opisano u tehničkim provedbenim postupcima, tijelo za ovjeru izdaje ovjereni certifikat u roku od najviše tri do pet tjedana, ovisno o složenosti proizvoda.
- 9.3.2. Vrstu klasifikacije (manja / veća i značajna / neznčajna) utvrđuje tijelo za certificiranje u skladu s kriterijima i definicijama koji su definirani u ovom Prilogu i koji se tumače u skladu s primjenjivim pravilima i postupcima tijela za certificiranje.
- 9.3.3. Pri utvrđivanju jesu li određeni dodatni certifikat tipa ili veća promjena značajni ili neznčajni tijelo za certificiranje razmatra promjenu u kontekstu svih prethodnih relevantnih promjena projekta i svih povezanih revizija primjenjivih certifikacijskih specifikacija koje su uključene u certifikat tipa proizvoda. Promjene koje ispunjavaju jedan od sljedećih kriterija automatski se smatraju značajnima:
- (a) opća konfiguracija ili načela konstruiranja nisu zadržani;
 - (b) pretpostavke korištene za certifikaciju proizvoda koji treba izmijeniti više ne vrijede.